

Smart mobilitet

Aarhus Kommune har netop igangsat projekt "Smart mobilitet", der skal udvikle, afprøve og evaluere forskellige Mobility Management virkemidlers effekt i forhold til at påvirke aarhusianernes transportadfærd i en mere sund og bæredygtig retning og indsamle ny viden.

Af Gustav Friis.
Aarhus Kommune
guf@aarhus.dk

Aarhus Kommune oplever stor vækst, og det forventes, at indbyggertallet vil passere 375.000 indbyggere i 2030. En så markant stigning i indbyggertallet vil også resultere i, at der vil være væsentligt mere trafik i Aarhus i 2030 end i dag. Prognoserne for biltrafikken i Aarhus peger på, at antallet af bilture vil stige med ca. 60% frem til 2030. Alene i Aarhus midtby vil biltrafikken stige fra ca. 155.000 ture pr. døgn til 190.000 ture pr. døgn i 2030 svarende til en vækst på 23%. Ud over væksten i biltrafikken forventes an-

tallet af ture i den kollektive transport, cykelture og gangture at stige fra 1,1 mio. ture pr. døgn til 1,7 mio. ture pr. døgn i 2030. Samlet set handler udviklingen af fremtidens trafiksystem i Aarhus om at opnå den bedst mulige adgang eller tilgængelighed til byen for borgere og virksomheder samtidigt med, at de ulemper for by, klima og miljø, som trafikken vil medføre, begrænses [1].

Mobilitet, der her bruges i betydningen bevægelighed for mennesker og gods, er afgørende for individers, arbejdspladser samt hele samfundets fungeren og fortsatte udvikling. For at sikre fremtidens mobilitet er der en helt generel problemstilling, som handler om at sikre vækst og udvikling uden en tilsvarende vækst i især biltrafikens omfang og de afledte miljø- og klimamæssige problemer – en afkobling af sammenhængen er derfor nødvendig.

Udredningen indeholder et større virkemiddelkatalog over mulige måder at tackle

udfordringerne på. Der indgår fire hovedtyper af tiltag eller angrebsmåder:

- Indretning af byen (fortætning, lokalisering) så transportbehovene minimeres
- Påvirkning af transportadfærd og valg/udnyttelse af transportmidler
- Regulering og bedre udnyttelse af den eksisterende infrastruktur
- Store nyanlæg og udbygninger af infrastrukturen.

Det aktuelle projekt handler om påvirkning af transportadfærden. Det vil sige påvirkninger af hvordan, hvor meget, hvor effektivt, og hvornår vi klarer nødvendig transport.

Mobility Management – påvirkning af trafikanternes adfærd

Det er blandt andet med baggrund i disse tal og målsætninger, at Aarhus Kommune har igangsat projekt "Smart mobilitet". Projektet skal på baggrund af konklusionerne fra udredningen Mobilitet 2030 udvikle, afprøve og evaluere forskellige Mobility Management virkemidlers effekt i forhold til at påvirke aarhusianernes transportadfærd i en mere sund og bæredygtig retning og indsamle ny viden. Hensigten er at anvende erfaringerne og resultaterne i kommunens fremadrettede arbejde med at reducere trængslen på vejnettet og i byen, reducere CO₂-udledningen fra transport, reducere og udskyde store investeringer i infrastruktur, fremme borgernes sundhed samt at skabe en by, hvor der er plads til byens borgere.

Ifølge en nyligt udgivet eksempelsamling fra den europæiske platform for mobility management er mobility management et omkostningseffektivt instrument til at gøre transport og mobilitet mere bæredygtig. Mobility management komplementerer teknologi og infrastruktur og kan ses som en supplerende værktøjskasse til at opnå en mere bæredygtig mobilitetskultur [2].

Figur 1. Helle Frederiksen, Lone Dannerby og Pablo Celis (Aarhus Kommune) diskuterer mobility management i en bynær etagebebyggelse med Cowis Ulrich Bach.

Mobility Management, hvor *påvirkningen af trafikanternes adfærd* er i fokus, er ikke

noget nyt fænomen i Europa, og heller ikke i Danmark. Hundredevis af forsøg på ændring af transportvaner med såkaldte bløde virkemidler er blevet gennemført med ganske god succes. Udfordringen har været at kunne dokumentere en vedvarende effekt. Det betyder, at der ikke ligger i øjeblikket ikke ligger egentlig dokumentation for langtidseffekterne af mobility management projekter. Effektevaluering skal spille en helt central rolle i projekt Smart mobilitet, og arbejdet med hvilke parametre, der skal evalueres på, er allerede i fuld gang. Ambitionerne er høje i forhold til, hvad der skal evalueres, så sideeffekterne også kan dokumenteres ved afslutningen af projektet. Derudover er der fokus på at kunne dokumentere en sammenhæng mellem den investering, der foretages i projektet, og de resultater, som projektet producerer.

Smart mobilitet skal bygges på en lang række erfaringer fra ind- og udland. Dels er der nedsat en fagligt vidt favnende ekstern samarbejdsgruppe, der løbende gennem projektet skal bidrage med idéer til de enkelte delprojekter; og dels vil projektgruppen i Aarhus bruge kræfter på at finde ud af, hvad der er sket på den europæiske scene i de seneste mange år, primært med afsæt i den europæiske platform for mobility management EPOMM (www.epomm.eu). Med et godt afsæt i hvad der allerede er udrettet på området.

Kernen i Mobility Management er et godt kendskab til forskellige målgruppers behov, ønsker, barrierer og potentialer i forhold til at ændre vaner og samtidigt få deres hverdagsliv til at hænge sammen. Derfor ønsker Aarhus Kommune med projektet Smart Mobilitet at arbejde målrettet med 4 delprojekter, der skal fokusere på forskellige målgruppers mobilitet sat i forhold til deres geografiske placering i Aarhus, adgang til forskellige transportformer, alder og livssituation, turtyper og lignende.

Delprojekterne har fokus på kommunens egne ansatte, beboerne i et bynært etagebyggeri, beboerne i en forstad samt studerende. Projekt Smart mobilitet er i mobility management sammenhæng et meget stort projekt med mange aspekter og mange muligheder for at udvikle nye virkemidler i til ændring af transportvaner. Kombinationer af allerede kendte tiltag samt udvikling af helt nye og ikke afprøvede virkemidler vil udgøre en ny værktøjskasse, som forhåbentligt vil kunne bidrage positivt til løsning af fremtidige trafikale udfordringer. De næste tre år kommer til at vise, i hvor høj grad mobility management kan være svaret på de udfordringer, som Aarhus står over for frem mod år 2030.

Figur 2. Hvad er "smart mobilitet" i 2050? Charlotte Kjær Petersen (Aarhus Kommune), Trine Bunton (Rambøll), Troels Andersen (Odense Kommune) og Jasper Kyndi (Cowi) diskuterer fremtidsvisioner.

Figur 3. Camilla H. Jakobsen (Innovation Lab) sætter fokus på Gamification. Et nyt værktøj i Mobility Management værktøjskassen.

Alle idéer skal på bordet

Et bærende element i projekt Smart mobilitet er åbenhed over for nye idéer, og i projektets opstartsfase er der derfor netop blevet afholdt en kick-off konference med deltagelse af eksperter i mobilitetsplanlægning i Danmark. 15 engagerede eksperter deltog som en del af den eksterne samarbejdsgruppe til konferencen, der blev afholdt på kunstmuseet ARoS den 24. april 2014. Konferencen blev indledt med et foredrag af Camilla Jakobsen fra Innovation Lab om gamification. Gamification er et nyt og spændende tiltag til ændring af trafikanternes vaner og opfattelse af mobilitet. Konferencens anden halvdel bød på en række workshops, hvor deltagerne fik mulighed for at give deres bud på de fire delprojekter, hvordan man sikrer forankring gennem en effektiv evaluering eller at lade tankerne flyve helt og forestille sig, hvordan smart mobilitet vil være i år 2050.

Det er vigtigt for projekt Smart mobilitet, at der gennem hele projektets treårige levetid sker vidensudveksling på tværs af sektorer og faggrænser. Mødet med de eksterne samarbejdspartner var derfor også kun

det første i en række på ca. seks møder, der forventes afholdt over de næste tre år. Derudover er projekt Smart mobilitet også at finde med en gruppe på LinkedIn og på Twitter med brugernavnet @SmartMobilitet. Her vil der løbende igennem projektets levetid kunne blive udvekslet tanker og konkrete idéer om smart mobilitet. Vi opfordrer alle, der har interesse i mobility management og mobilitet, til at deltage i debatten omkring Smart mobilitet i Aarhus.

Kilder:

- [1] Aarhus Kommune: Trafik i Aarhus 2030 – Udfordringer og muligheder, www.aarhus.dk, 2012.
- [2] European Platform for Mobility Management (EPOMM): Mobility management: The smart way to sustainable mobility in European countries, regions and cities, www.epomm.eu, 2013.